

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De eucharistia - Cod. Ettenheim-Münster 284

[S.l.], [17. Jahrh.]

Arlus II.

[urn:nbn:de:bsz:31-130002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130002)

Sacramenti Eucharistici ad summi ab unitate hostie
in ipso genente ipso ab unitate figurae subtilis
collativi grae, et ides ubi phisic. mo-
ralto multiplici, figuram visibile colla-
tiva grae sacramentalis, etm. N.º l. phisic.
moralto multiplici, Eucharisticum sacram
et hoc pro veritate huius Eucharistici sacra-
menti ad se. N.º 2. De Institutione et necessitate sacrami
Eucharistici

Artus II.

De institutione et ne- cessitate Sacramenti Eucharistici.

Quatuor facimus sect. In 1.ª de institutione sacramenti Eucharistici
In 2.ª de necessitate eius quatenus et de iure dno, in 3.ª de ne-
cessitate quatenus et de precepto Ecclesie ubi agitur de
quonia paschali, in 4.ª sacra pro proximi dabitur, proin
plura alia etm.

Sectio I.

De institutione Sacramenti Eucharistici.

32. *Sacra N.º Pres gerunt, Augustinus Eucharisticum sacram in uell.
Cena à Christo fuisse instituta et solum 4.º Evangelistis
Mattheo c. 26. Marco 14. Lucà 22. Et Joanne b. ac 13.*

sicut Paulus 1. Cor. II. dicente, Dns IESUS
 in ea nocte tradebatur, accepit panem et gratias
 agens fregit pro institutione huius sacramenti carnis
 testantibus: hoc etiam tempore hoc maximum sacramentum
 instituit oportebat, ut D. De: hic q. 73. a. 5. ostendit
 dicens: hoc sacramentum genuerit institutum fuit in cena
 in qua fuit Christus ultimo ut discipulis suis fuit
 querat: i. S. D. q. postea sequentes genera dat
 rones: 1.º Rone gratia, quia sicut in hoc sacramente
 gignit ipse Christus et ideo ait, quod ipse Christus in propria
 sua a discipulis discipulis erat, in sacramentali specie
 se eis reliquit, sicut in absentia Imperatoris
 exhibet veneranda eius imago, unde Eusebius
 dicit, qd quia corpus assumptum ablatum erat ab
 oculis, et illatum fideribus, receptum erat, ut in
 die Cene sacramentum corporis et sanguinis operaretur
 nobis, ut coleremus inquit f. mysterium, qd per
 operibus in patria: i. S. D. 2.º pro fide pas-
 sionis, sine qua nemo unquam salvabitur, et ideo oportuit
 fuit, ut sicut ante adventum Domini erat huius signum
 prophetiarum, quod signum prescriptum erat agnus
 paschalis, ita etiam facta passio est signum
 penitus rememorationis eiusdem passionis, et
 tideo genuerit fuit ait S. D. hoc: sit: imminente
 passione celebrato priori sacramento novum sacramentum

ite hie
 libris
 l. mo.
 le colla.
 p. phil.
 e sacra
 i sacra
 e sacra
 ne-
 tici.
 i. Schrift
 3. de re-
 g. de
 ag. provin
 uchia.
 m in ult.
 angly his
 au 13.

institueret, unde Leo Papa dicit in sermone
de cana Domini, et umbra cederent corpori,
antiqua observantia novo excludi sacramento,
postea in hostiam transit, sanguis sanguine
auffer, et festivitas legalis deus mutat,
implet; i. S. O. Et ex hoc dicitur i. Cor: 5.
Pascha nra imolatus est Christus.

3^a ibidem rase datur S. O., quia ea quae ultimo
dicuntur maxime ab amicis occidentibus, magis
memoria commendantur, praesertim quia tunc ma-
gis inflammatus affectus ad amicos, ea vero ad quae
magis officimus profundius aie imprimuntur.
quia quod ut B. Henricus Papa dicit: nihil
in sacrificiis magis est, quam corpus et sanguis
Christi, nec ulla oblatio haec potior est, ideo, ut
in maiori veneraretur, Christus in ultimo suo
discessu a discipulis hoc sacrum instituit; Et
hoc est quod Augustinus dicit in libro de sermone ad Ja-
nuarium, Salvator, quod vehementer commendaret
mysterium illius arbitratem, ultimo hoc voluit
infigere cordibus et memoria discipulorum
a quibus ad passionem erat discessurus.
4^a rase ab aliis assignatur, quia amici

maximè de et invicè discedunt invicè
gras sua beneficia largiunt, et ideo
Dny ne volens qd passivem à nobis discedere
Eschria q̄timā gras utpote ipsi Dni vera-
issimū corpus et sanguinem nobis voluit in
pignus et æterni testamenti loco relinquere.

Quoniam autē haec res grati qm Latini in hoc 33.
querant, qd hoc factum fuerit in ult. cena
institutū, acerrima haec inter utroq; disputatio
est, quoniam hoc cena fuerit celebrata
an 13. an 14. Luna Martii Mensis, Graecis
q̄tendentib; ea celebrata esse die 13. Martij,
et vero Latinis q̄ evidente q̄monstrantib;
jūta die 14. ad vesp̄eram eam celebrata
fuisse circa quam difficultē et sequentia
bene notanda.

1.º Causa hujus dispensationis est qd Graeci q̄ferunt
in pane fermentato, extra Latini in pane
azymis, hinc em utriq; q̄tendunt Dny
suo modo q̄ferasse, proin ut in 14.º n. licet
edere de panib; fermentatis, s̄ s̄tra de azymis,
Graeci ut ritus sui cohonestent aiunt
Dny causā hanc q̄ferasse die 13. At vero Latini

operante ad textu Evangelii Domi in azymo
operante proin i. m. 14. t. a. cona p. a. cele-
brante operant: qd am utroq panis fit, ipa
grammaticali, s. p. fac. satis declarat, fer-
mentaty em e. q. operante fermento
intumescit et sic de cocty e, azymo vero
e. q. p. a. fermento s. m. p. l. t. s. d. q. f. e. t. y.

34. 2. Notandum, qd hoc rituu dispensio n. fue-
rit in Ecclia Dei a principio, s. Apli oes et
ab Aplis ceteri edocti in pane azymo ope-
rarent, ut dicit A. D. in 4. dist. 11. a. 2. q. 3.
Sed orta e a tempore horesis Ephionitarum.
A. D. ut: loc. sic ait: In hoc videt. diversitas
ee int. Graecos et Latinos, Graeci em de
fermentato, Latini de azymo operant:
causa am huius diversitatis d. q. a. D. n. g. in azymo
operant, ut ex tribz Evangelistis h. manifeste,
et ita in primitiva Ecclia Apli celebrabant,
sem morem Rom: Ecclia ab Aplis, q. ipsam
fundaverunt accepit, ut Innoc: 3. dicit, s.
postea ut dicit Leo papa imminente horesi Ephio-
nitare, q. dicebant s. i. u. l. u. Evangelio legalia

observanda, si. Cuius ne eis gentire viderent
 voluerunt ad tempus inuncte spq. I. ex
 fermentato spq. sacrum, postea cessante
 illa Haresi Eulia Romae: ad pristinum
 morem redit, Graeci autem servare voluerunt
 morem ad tempus a Graecis introductum ulterius
 addentes, ut hoc spq. nisi de fermentato,
 et ad hoc probandum aperere voluerunt
 Dicit in fermentato spq. et qia tres
 Evangelista dicunt 1^a die Azymu Dnum
 in spq. hoc sacrum, in Stamm infantia qda
 ex eis propperunt, ut dicerent Evangelista
 illos falsu scripsisse, et a Joanne fuisse cor-
 reptos, et ante die pasche dicit Dnu conape
 ut discipulis. . . I. D. ex quibus plura colligi
 pot, primum aut, qd, Apoli in Azymis spq.
 crant, 2° qd ad tempus hinc assumpta sunt
 spq. in pane fermentato, 3° qd hinc occasio
 fuit haresis Ephanitid, 4° qd sententia Graecum
 fuisse in meta ignotaa facti, 5° qd veritas
 scriptura falsitatis arguat p quibus bene collatis
 nullatenus de veritate spq. Latini vnde, ambigenda.

35 Notandum 3°. Trilicem diem esse posse distyn-
ctam, artificialem, et legalem: Naturalis
quæ ab mane in mane id est ab una me-
dia nocte ad altera media nocte, auerit
em sol in hoc tempore spatium iterum ad
nos, et discedit, ut sic una dies à sole
computata esset integris 24. horis naturali
Solis cursum complendis.

Dies artificialis, com-
putatur ab aurora surgente usque ad initium noctis,
illo enim tempore supremus Artifex DEUS splendidi
artefactu suo solem mundo ostendit, et omnibus
artificibus quæ medium lumen sicut solis pro-
bet ab hoc quoque dies artificialis nominatur.

Dies legalis quæ ab una vespera in altera sicut
Ecclesia solemniter suas celebrat quæ in vespera pro-
cedentis diei incipit, et in vespera sequentis diei fini-
rit: diu quoque legalis, quia ipse lex solemniter suas
sic celebrare, prout unum diem festum reputare
quærit. S. D. ubi dicitur et a. ad 2. ait: quomodo ante
Christi resurrectionem dies à mane in mane computa-
rentur, tunc hoc erant speciale in solemnitate legis, quod
computabatur dies à vespera in vespera. S. D. et hoc
distinctio diem bene notanda est.

quod dicitur dies hebri, speciales supra lunares,
et ideo non est in paschatis solemnitate observari
precepta dies gliscor. 14^a Martii, sed dies
in quam incidit luna 14. non videtur propter
sed per ordine ad equinoctium vernalis quod
nobis contingit in Festo S. P. N. Benedicti
et adeo luna 14. proxima post equinoctium
ad vesperam sit 1^a dies azymorum 15. vero
solemnitas pascha, quod etiam in Romana Ecclesia
observat uno hoc excepto, quod non igitur 15^a die
dicitur, sed proxima Dominica post dicta 14^a
Martii lunam in honore Dominice resur-
rectionis quae facta est Dominica die post so-
lemnitate pascha celebranda praecipiat,
vide Ven. Bedae libro de ratione rerum c. 58. per
totum a f. 44. usque ad 48. ubi de die Sancto
Pascha plura nobilia tradit. Jam sit

37. Apertio. In quo salvator cona ult. in discipulis suis man-
davit, et S. Eucharistia instituit luna 14. ad vesperam
Mensis Martii, adeoque in pane azymo, ut tenet
Ecclesia Romae: nam luna 13., nec in fermentato
ut fallit Ecclesia Graeca. Quae ex Mat. 26. ubi
dicitur 1^a ante diem azymorum auferent discipuli ad Jesum

dicentes: ubi vis parens tibi comedere pascha? subdij:
 vesperam ante factum dixerunt bebat cum 12. discipulis suis
 item Marci 14. et Lucæ 22. s. hi 3. Evangelista
 à quibusdā Graecis falso scripsisse dicunt, a parentibus
 et Chrii ante pascha festum manducasse pascha cum
 suis, quæ falsitas si stare merito tota scriptura
 in dubium revocari potest.

Obi. 2° dicitur: Rase. A. Dicitur: Trog. Dng n' venit sol. 38.
 vere legem, s. adimplere, qd illa die cenam suam
 seu pascha celebravit qd die ipsum celebrari pro-
 cipit. antecedens e' Dni dicitur, qd sequi sequi dicitur,
 nam si altera die aut aliter qm lex præcipere solus est lege,
 memè si illa cenam n' in azymis s. m mandatu
 legis, s. in fermentato celebraret: Unde subdij:
 atq; lex præcipiebat pascha celebrari luna 15.
 mensis i, ita ut luna 14. ad vesperam illa solennitas
 inciperet, et illa ipsa vespera Israelitis imolaret
 agnus paschalis et ederet carnes illig apatas nocte
 illa, qd si Dng venit legem adimplere, cenam suam
 et in ipsa sacrum Eschrie et eadem in azymis pane
 luna 14. instituit.

Obi. 1° à Graecis: Joannes dicit cenam se factam ante 39.
 die festu paschalis, atq; vespera ante 15. luna in requitaba
 ad diem festu, adeoq; vespera luna 14. nec ipsam

ha lunari
 de offerri
 s. dies
 idem festu
 male qd
 Benedicti
 inatib
 15. vero
 na Eulia
 15. am
 14. am
 a refer
 pro s
 injiat,
 c. 5. p. 1
 Sancto
 a suis man
 vespera
 t ferat
 mentato
 Mat. 26. 18
 eub ad 18. 18

vespera ante luna 15. sed ea q̄ e' ante luna
14. seu q̄ incidit in luna 13. adeoq; cu' illa
luna 13. n'dum gmederem agyma ip̄ de fermento
Eschrie sacrom n' ac institui in agyma pane.

2°. Veritas dt' repndre figurat, atq; agnō typicq;
imolabaz luna 14. go etm. Chog dicit imolari
luna 14. proin cum hoc sacrom Dng institueret
p̄ridie qm̄ patere, dt' illd' institutu' fuisse luna
~~13. q̄~~ 13. q̄ndo adhuc gmedebaz, fermentata,
n'am 14. ta q̄ Dng passus fuerat.

3°. Joannis 18. dij, qd' die Dnice passiois Judi
n' intraverint p̄toriu' Pilati ut n' q̄tami-
naren, s' ut manducarent pascha, q̄ Judi go
manducabant pascha q̄ndo Dng patiebaz, u'd go
Dng p̄ridie patere anteqm̄ quam patere hoc
sacrom instituit, seq; qd' n' eo die go Judi
pascha manducabant, Dng u' discipulis coena
mas fumeret, s' p̄ridie legata preveniens,
ut ip̄o die go a Judais agnō typicq; celeb-
rari ip̄e Dng vey agnus imolaret, adeoq; luna
13. et in fermentato Dng Eschriam instituit.

4°. In die Dnice passiois mulieres parave-
rent aromata q̄bz ungerent JESUM, s' in

1.º die solennitatis hoc n. erat licitum, scilicet
 qd l. in ipso die solennitatis, scilicet luna 15.
 scilicet luna 14. dicitur pascha fuit, ad eam luna 13. hoc
 factum instituit.

5.º Dies Trice seculorum vocatur dies magnus
 sabbathi atque in dies azymorum sola prima vo-
 cabatur magna, quia erat luna 15. id est dicitur pascha
 et luna 14. et quia pridie hoc factum instituit
 legimus qd 13.º fuit institutum, et quidem in fermentato.

6. Legalia in lege gratia observare e mortale,
 sicut dicitur in Te. de leg. atque una ex legalibus
 ceremoniis erat pascha comedere in azymis,
 quod hoc in lege gratia facere videtur mortale.

7.º Ubi nos legimus accepit IESUS panem, in
 gratia h. fermentatum, qd

8.º Evibria peccat et factum charitatis, atque factum
 charitatis e fermentum ut dicit glossa super
 illud Matthei 13. fide e regnum celorum fermento

Q. ad 1.º Joannem Hardiud ante diem festum panem in 40.
 legem diem legalem, s. l. naalem l. arifilemalios
 vero Evangelistas dicit dicunt 1.º die azymum integrale
 diem legalem qd ptt ex ipso addito 1.º azymum
 et sic gradant in unum oes 4.º Evangelistas, 1.º em

dies azymū inquit fm legem in vespera lu-
nae 14. artificialis, adeoq; ante diem feste
naale et artificialem, et ideo idem e di-
cere. 1.ª die azymū, et dicere ante diem
feste pascha. s. in 1.ª die, Dns n' venerat
solvere legem s. adimplere, lex au pro-
cipiebat n' in vespera Naali lune 13. s.
in vespera artificiali et naali lune 14. qd
e propin lune 15. legalis Israellem quodere
pascha et vesi azymis n' au fermentatis, de
hoc etiam Congregatio geordari jnt plane te-
meraria vnde dicere Dnu pascha procepte
prævenire et n' 1.ª die pascha cu disci-
pulis manducasse, qd lex precipiebat, maxime
in l. ex hoc Judaei sufficienter caa huius-
sant Dnu hanc legem transire posse auu-
landi p lunā qd naali 14. et legali 15. fm
mandate legis in 1.ª vespera 15.ª legalis
qlegat in azymis et n' in fermentatis Dns hoc
facere instituit.

Ad 2.ª dicit S. D. l. v. ut ad 2.ª qd n' oportet, qd ve-
ritas responderet figuræ qtm ad oia, alioq; oportet
nobis dicere qd Dns ad vespera pasche s. 14. qia

In imolabat agnus, quod est quoniam oves Evangelistas
 ista S. D. Dico ergo quod dies oportuit Christum fa-
 cere, sicut legem veterem in assumptione agni
 typici implere, et illi martirio veri agni
 substituere Ita, ut ubi Agnus typicus fuerat
 assumptus, inciperet operari et verus Agnus,
 utrumque. Dies sicut, eadem enim vespere
 naturali luna 14. et initiali luna 15. ce-
 galis et typicus pascha secundum legem celebravit,
 et via in lege non erat dictum quod locus as-
 meret Israel in agni typici assumptione, pro-
 terquam quod illa vespere assumptus dicit, ipse dies
 tanquam Agnus presignatus eadem eadem vespere
 prodi, cap. sanguinem sudorem funderet, et ita
 initialiter martiri voluit, ipsa tamen eius oblatio
 effecta in ipsa die solemniter, in qua Agnus typicus
 assumptus esse iam dixerat dilata: ut sic lege
 effectum adimpletum agno typico imite procederet
 Agni immaculati cruenta passio, ne sicut cum
 figura veritas observanda putaret, quoniam potius
 veritate figura supersuper et illam hanc abo-
 lita fuisse uantibus significaret: passio igitur et dies
 ipso die pascha, seu 14. luna artificiali;

postquam ad vesperam priore in azymo Eschrie
sanctum instituit.

41. Ad 3. duplex est solutio, una s. Chrysostomi
sicut Joan: putant, qd ibi sub tono pascha
intelligat ipsa imolatio agni paschalis, a quo
graece sumat, sicut ita qd in illa die lex
prohibebat edi pascha sicut qd Judaei legem
transgressi fuissent pridie n' quodammodo
pascha quatenus animi sui desiderium im-
plerent in morte Chri, qd pridie id est in
die a lege statuto pascha vel discipulis ede-
bat, ut aves Judaei quatenus in Chri ene-
rent, ipsam legem solvere presumerent
et in sequenti die ubi Pascha est imple-
rent hoc s. Chrysostomi sententia est. Altera
quod Judaeos die Domini paschalis n' quodammodo
sicut agni tyrium, sicut pridie, quod et ipse Dominus
illum manducavit, dicitur autem ibi ut quodammodo
pascha, id est cibos paschales seu azymos, quia
cum ut supra dixi septem diebus quatenus lex
prohibebat quodammodo panes azymos et solenniter
pascha celebrare, ut illi 7. dies pascha dicebant,
et unum quod oes 7. Israel dicebant quodammodo pascha.

Ad 3. ad 3. ait: Pascha auri; ibi pro i. bis
paschalis fuit apymis, et per oes 7. dies quideban.
i. i. S. D. utraq; solute satisfavit.

Ad 4. S. D. ibi dem ad 4. sic R: Nulla dies erat
ades celebris quoniam ad vacuam ab. gerib; fuit
dies sabathi, unde in 1. die solenniter licebat
coquere cibos et alia cuiusmi facere, qd n
licebat facere sabathi, et ideo mulieres feria 6.
paraverant aromata, videntes qd n sufficiant
q. Nicodemus paraverat, et sabato fm legem
quieverunt, et transeunt; sabato venerunt ad
monumentu q. l. fm quodam opera misericordie
n reputat; ino quera privilegia, unde in die
solenni licebat aromata ad sepultura preparare,
quia hoc erat qd misericordie. i. S. D.

Ad 5. Cu. S. Ora dico: sabathu. illud n vocari magne 42.
q. in ipso incidit dies 1. apymum spqia ge-
minata solennitas in ipsam incidit, sabathi
fuit et pascha, et ideo quavis 1. dia apymora
diebz sancta, n tm sola sancta dicebz, qia
pro reali venenoe dies sabathi ino dies 7.
paschale incidens colebz, et ideo magne dia
ille sabathi vocq; utpote geminata solenniter venitas.

Ad 6. dico legalia nec mortifera nisi haec
intrae celebrant, et quae legalia asserunt,
ut ait Anselmus, nam ideo in alymis ge-
runt quae legalia vel Evangelio servari vo-
lentes, sed Deus in suo facto imitantes, et sic
hoc non solum mortiferum nec in alymis ge-
rere, sed etiam oportet ut sic fiat. Certe
etiam Judaeis praecipit erat, ut panes primi-
tiam fermentatos offerrent, si ergo id facerent
quod Judaei fecerunt statim et Judaeorum, sed
quod Graeci Judaeorum in fermentato operantes,
quod non gerunt.

ad 7. dicit S. D. ut dicit ad 6. quod dicitur apud
Graecos etiam pro alymis poni, et ideo Eusebius
13. dicit in Graeco apud Aegyptios ubi non habent
panes alymos; quod Et sic ibidem ad 8. ait:
In hoc sacramento Christus gerit et hostia, et quia
puritas etiam praecipue in hostia etiam in lege
requiritur, ideo magis gerit huius sacramento, ut
scilicet Christi puritas et panem alymum, quoniam quod
est charitatis et fermentum scilicet. S. D.
Igitur non obstante quod et fermentum charitatis exprimat,
tamen gerit ut potius in alymo Christi puritate notante,

hoc sacrum institueri, quoniam a q. l. c. c. et hinc
 salutis symbolum, si continens mundissimam
 hostiam in feria 6. q. a. erat eo anno 1. dies
 agni artificialis in cruce imolanda p.
 pura a. s. q. ubi de ma. huius sacri agy. 5. 2

Sect: II.

De necessitate Euchriae, quantum est de Jure Divino.

Necessitatem duplicem diffini altera medi, altera pro-
 cepti abunde iam notum est. Et am necessitas 43.
 medi q. aliqd. ita necessitate ut sine illo firmo
 non pot. propius aperi. p. culpabilis sic inculpabilis.
 Procepti necessitas ea est, q. superioris auctoritate
 aliqd. fieri mandata, cuius in inculpabilis n. p. p. p.
 fini p. sequendo n. abet, p. t. m. culpabilis. Pat.
 am forma 2. p. utroq. modo p. siderari necessaria
 sicut in re, et in voto, in re, id est ut ipsa in p. p.
 reals suspiciant, in voto vero id est ut ali. reals
 in seipsis n. suspiciant, in desiderio si copia est
 et ideo in reals p. manent. Conveniunt 2. q. n. t.
 q. tra errore p. runda. Amen. sacrum Euchriae in
 re p. p. p. n. ce oib. necessitate necessitate medi
 ad salutem, et recte q. a. Concil. Frid. s. p. 2. i.
 Can. 4. ait: si q. dixerit p. r. e. l. y. ant. agm. ad amos
 discretiois p. v. n. e. r. i. n. t. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. E. u. c. h. r. i. a. e. ,
 anathema est.

quod etiam Eulie pravis commendat, quae phreneticis,
aut somitis patientes, aut quibus indocia pe-
riculo habet, ne quidem in arto mortis hoc
salutis pignora quicat. Eadem dicit S. D. in
4. d. g. a. i. q. 2. in O dicens: gratia est sufficienter
causa gloriae, unde et illud sine quo potest haberi gratia
non est de necessitate salutis, hoc autem factum gratiam
prosupponit, quia prosupponit habitum in quo
gratia datur, et ideo quibus est de se non est de
necessitate salutis. ... S. D.

44. **1.** Neque dicas 1. quod sicut se habet ad vitam corporalem, ita hoc factum se habet ad vitam spiritalem
cuiuslibet est, atque vita corporalis necessitate mediis
requirit cibum corporem et ad S. D. hic q. 6. a. 4.
quod etiam ad vitam spiritalem necessitate mediis requiritur,
hoc factum. **2.** Quod sicut Augustinus dicit de
habitum Joannis 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu
dixerunt de hoc factum Joannis 6. nisi manducaveritis
carnem filii hominis et biberitis ex eo loco unquam arguitur
necessitas mediis circa habitum: quod hinc etiam arguitur de
necessitate mediis circa hoc factum.
- 3.** Innocentius 3. dicit: manducantem et bibentem a
devastante Angelo protegamus, atque protegi
a devastante Angelo est de necessitate salutis: quod.

4. per hoc factum Christo incorporamus, si in cor-
poras in Christo e' de necessitate salutis. q. 65.

R. ad 1. Nec pariter in iibu corpore et spi. 45.
ritem qm ad oia, s' t'm qo ad aliqua, et maxime
qo ad effectum nutritiois, qia sicut sicut iibu corpore
nutritio s'ctaa corpore, ita iibu spiritali nutritio
s'ctaa spiritalis s'ctaa graa: In hoc am e' disparitas,
q' sola spiritalis iibu corpore e' mediu restau-
randi s'ctaa corpore d'p'nd'ntia, n' am iibu
spiritalis solummodo s'ctaa mediu restau-
randi s'ctaa, cum hoc etiam restantari valeat
p' alia forma, et ex hoc equite desumit, diver-
sitas necessitatis, proin iibu corpore e' necessitas
necessitate mediu ad salute corpore, n' am iibu
spiritalis ad salute spiritali, cum salu spiritalis s'ctaa
graa qe. n' d'z et q' servat s'ctaa factum Es-
christianu, s' etiam p' alia forma tam s'ctaa qm
qo ad augmentari.

Ad 2. dicit S. O. in 4. loc. ut ad 1. et hic q. 65.
a. 4. ad 2. qd' illud verbum Dni e' intelligendu de spiritali
manducatione et n' de sola carnali ut Aug. exponit
sup Joann. in S. O. dicit am S. Aug. sup Joann. relatu
ab eodem S. O. in opusc. dures sup 4. Evang. hunc
ad Lou; hunc itaq' iibu et potest sciете vult intelligi.

ga phras
indicia p
noti hoc
dat S. O. in
e' sufficien
st h' p' qm
factum graa
na it' quo
n' e' de
lis ad vitan
spiritali
e' mediu
q. 65. a. 4.
regim
dicit de
in ap' q' d'z
t' uenerit
i' p' m' argu
argui et
l' q' d' z
i' p' q' d' z
l' q' d' z

corpis et membrum suum. Clarus autem idem
Aug: 21. de Civ. dicitur quod si accipiendum
est hic dicitur, merito queritur, et sic. Q: quia in eis
est corpus unum, id est in dicitur quod mem-
brum, unum corpus factum fidelis quicunque de
altari sumere consueverunt, ipse verum dicitur
et manducare corpus et bibere sanguinem Christi.
ita Aug. Ipsi Dominus est locus ubi locutus est
sacramentum esse unum, sed unum est esse
Eulie, unde non dicitur in singulari nisi qui
manducaverit, sicut dicitur: nisi quis renatus fuerit
sed dicitur: nisi manducaverit, qui dicitur, nisi
fueritis membra illius corporis mystici, et
sanguinis mei saccum, et bibitis
vita in vobis. In hoc quoque non. M. dicitur enim de
vobis in plurali nisi quis renatus fuerit, extra
dicitur in qui: nisi qui manducaveritis, neque sine
sacramentum hoc dictum est, oes enim in plurali operum
originate in nihilum non abivimus, et ideo profertur
oes in singulari renatus ex aqua, et vero oes
operati ab Eulie unum defecerunt, unum unum
factum est Eschria, et ideo non in singulari unum,
sed in qui toti corpori necessarius est factum Eschria,
vide dicenda N. 47. circa finem, et relege dicta

in 70: de sacro in genere n. 43.

ad 3. et 4. dico: verum et hoc sacro non à de-
stante Angelo protegi et Christo incorporari, quod ad
salutem est necessarium necessitate salutis, tamen quia etiam aliis
hoc sacro hoc ipsum prostat, ut sicut à destante
Angelo protegatur, minime sequi, hoc sacro et re-
cessum necessitate salutis, proinde utraque ob hoc pro-
cedit ex falso supposito quod uterque ille effectus
à solo Eschistico sacro prostat: non ergo sin-
gulis recessum necessaria mediū in re ipsa suscipitur
hoc sacro.

Quoniam autem in hoc Sacro catholici conveniant, tamen inter
illos adhuc disputas est, an necesse in voto suscipere
sit de necessitate salutis? Vasquez et Suarez dicunt
hoc sacro nec in re, nec in voto esse necessarium
mediū salutis: alii apud Vasquez dicunt, id est esse
necessarium in voto et videtur explicito. Thomista
et quidam alii dicunt saltem adultis esse necessarium
necessitate mediū ad salutem in voto implicito,
in quibus et nos sentimus, et est sententia S. D. O.
hic q. 73. a. 3. in 0 dicentibus: susceptio Eschismi est necessaria
ad inchoanda praelem vitam, susceptio autem Eschismatis
est necessaria ad consumanda vitam, non ad hoc quod supplet
heq. si sufficit quod heq. in voto sicut finis est in
desiderio et intentione. i. S. D. et nota quod in dicto a.
querit an Eschisma sit necessaria necessitate salutis.

De a. Euseb. S. Uris in id. a. insinuat: Et de ne-
cessitate salutis, ut vis sit in unite corporis Eulie
atq; unitas corporis Eulie e. res sacram. Eucharistie;
go res sacram. Eucharistie e. de necessitate salutis. M.
gnitio tenet, cu. S. D. dicente: nulli pot. aditq; salutis
extra Euliam sicut nec in diluuis abq; que
arca Noe. p. m. ex ead. S. D. infer, tu. hic
ubi ait: res sacram. Eucharistie e. unitas corporis
my. stici sine q. a. pot. ee. salus p. tu. ex a. 2.
precedente ubi in argum. p. q. tra. id. infer. ex
illo i. Cor. : 10. Unq. panis e. ut unus corp. multi
sum. g. oes q. idem de uno pane et de uno calice
participam. g. ex go. pot. ait S. D. qd. Eucharistia
e. sacram. Eulie unitis p. Jam suffum. : atq; i.
res sacram. a. d. ay. sine sacram. l. in re. l. in voto.
go. Eucharistia e. necessaria necessitate medi. ad salute
n. q. idem in re. ut Aug. in G. la. ad Don. fac. : q. tra.
Pelag. : q. mendat. dicens: nec id. cogitatis, parvulos
vita. n. p. o. e. h. re. q. i. t. expertes corporis et
sanguinis Chri. p. go. e. necessari. in voto. Non
om. in voto. explicito. : ras e. tu. q. ia. ois ne-
cessitas in voto. explicito. orig. ex necessitate
rei. in seipsa. sufficiens. ut. pot. in aliis
votis. q. d. m. p. u. go. hoc. sacram. in re. sufficiens.

Nisi de necessitate salutis ut ostendit ideo nec potest
 de necessitate salutis vobis eiq. explicite. tum quia
 propterea gratia sine hoc sacramento obtinetur, gratia autem
 qua deus per hoc sacramentum etiam per alia sacramenta virtutes
 obtineri potest: q. d.

Restat ergo sit necessitas in voto vel implicito, 47.
 sicut finis est in desiderio et intentione. Item
 Eschiria finis est quoniam aliud sacramentum. Et nota:

nam contingere potest quod si unum sacramentum suscipit et
 licet sicut votum implicitum sacramenti Eschirici,
 vis enim verba assumptio mediis importat impli-
 citum desiderium et votum finis, cuiusque finis
 omne sacramentum sit Eschiria, sequitur quod si unum suscipit
 sacramentum licet votum implicitum ipsius Eschiria
 ut finis per unde necessitas mediis circa hoc
 sacramentum in voto implicito ita ostenditur: Est enim
 necessitas necessitate mediis quibus, per quibus sive in
 re sive in voto suscipitur et potest esse sine voto implicito
 Eschiria ut finis, ergo etiam necessitas et sacramentum
 Eschiria saltem in implicito voto et eadem
 necessitate salutis.

Et notandum est quod circa 3.
 pro solvere difficilius illic tenetur: nisi manducaveritis
 carnem filii hominis & dicitur. S. P. alia, ait, diffia
 ino quibus et Eschiria et, quia per quibus ordinatur
 hoc ad Eschiria, et ideo ex hoc ipso quod pueri quibus

... Episcopi
 ... corpus
 ... salutis
 ... ad
 ... corpus
 ... a: 2
 ... ex
 ... mult
 ... calice
 ... Eschiria
 ... ab
 ... re
 ... medi
 ... g
 ... copis
 ... Nu
 ... ne-
 ... aliis
 ...

mandato Dei dicentis Lucae 22. hoc fa-
cite in mea memoriae i. N. qd ipsum
gnitio vel eodem N. O. alii inferunt ex illo
nisi manducaveritis p unde Trid. dicit
Sep. 13. capite 2. qd. elig sumptioe colere Nos
sui memoriae Dno praecipit.

Vixi am adultis et raris qd habito, supra em diximus
ex Triden: et praxi eulie hoc factum n dari
parvulis neq phreneticis pta reveria hui factum
dra gam eigni hoies adhibere n pot, et file
e de gibcey, aliis ubi dleseria time, qibq hoc factum
dari n dt, si ttm si sint raris qdotes, ostendi
ad orandu. Intelligi sermone procedere de opatq.

Quo am tempe hoc praecipit obliget videndu e 49.
Et quidem illd obligare in morali periculo mortis quis
sentia tenet. Et ras e, qia ibi praecipue
finis hui factum urget: ibi em oportet pro-
cipue refici et qfortari aia ubi difficilius
iminet lucta sicut ptt in manducase carnali,
atq; in morali periculo mortis toties qdies,
difficilius qtra mundu carne, et domone iminet
lucta, qm mundu relinqpendo, caro infirma et
exuenda, demon vero oi qfutia ad perdenda
aia invigilat: qop.

et ides p...
Lulice i...
reijunt
f alid
p...
meo in v...
mi p...
i...
om Lulice
obis par...
e in unj
t dii p...
Necessarium
negatu e...
q; recep...
q; hab...
cepti d...
licet ut
i hoc factum
bustum
Deut et
hoc factum
la, p...
...

Dixi am in morali periculo mortis, unde
solum intelligi quod inevitabile, sed etiam quod
probitur hic et nunc esse moriendum tunc, ne
inve videtur hoc periculum proseriat, an
ex aegritudine naturali an ex violentia, ex
premi prolio, longa aut periculosa navi-
gatione, et recte addunt Gallenses etiam esse
ligari hoc precepto quod est si longum sit, valet
tamen tunc ne toto vita sua tempore hoc sermone
suspensum amplius non valeat; neque in his casibus
attendendum est ieiunium si tunc de ulterius
posse quicquid, tunc enim dicit illud sumere etiam
non ieiunari, quia preceptum dicitur fortiter et quod est
sicut, ieiunium autem etiam est ex precepto Euthico
requiritur, scilicet vero Communio in tali casu est de
iure dno : 99.

50. Dubitatur autem Dubitatur an quis pluries teneatur quicquid
precepto dno in eodem periculo mortis, item
an quis paucis diebus ante mortis periculum
puta diebus tribus 4. aut 8. quicquid adhuc san-
guis denuo hoc sermone sumere tunc subito
factus infirmus. Et quod ad i. ughiva videtur

21
verior, sicut qd si quis seel quicquid in eodem pe-
riculo mortis n' teneat amplius quicquid qia pra-
ceptu' ia' adimpleat, et hoc etiam in mortale
incideret post huius sumptioe, qia si postea faceret
revocare proceptu' de sumendo hoc sacrum,
legere qd si eodem die incidisset in mortale
qo hoc sacrum sumpsit urgente eodem periculo
tenere, bis in uno die quicquid, qd Eulice
proxis n' sustinet, unde S. B. ut: q. 80. a. 10.
ad 4. ait: qia Dny dicit: pane' nru' qotianu'
da nobis hodie, n' e' pluries in die quicquid,
ut saltem q hoc, qd aliquis fact' seel in die qui-
cat, representat unitas papio' J. N. I. Chri. i. 16.
Et hinc e' disparitas huius sacri a sacris
posita, qia hoc pluries in die repeti potest, n'
illud, nilomin' licet talis in eodem periculo n' teneat
pluries quicquid, q'petu' t' e' ob fructu' et
utilitatem illig hoc sepe facere, n' in singulis
diebus, s' s'm aliquos post 10. l. octo, s'm alios etiam
post tres dies, prout sicut desideria petentis
magis, minime fersens, et discretio confessionis
exegerit: Dixi etiam n' tenere in eodem periculo:
in diversis em' periculo toties q' hies sumere
teneri ex dictis h.

51. Quam ad alteru Gaichang, Armilla, et Sa
citati a Laym: hic c. 5. uno a mortali ex-
cufant eu, q; cu in paschate sum pisset ho
Laym, et postea qois tempe q annu ini-
rente mortis periculo etm de pet tu illt
n' amplig. sufficeret scilicet in gtemptu, qia hoc
Laym qois tempe sumy ex se ut rase viaticy,
adeoq; praepctus sm soluta implery qois
demu tempe illd sumere, p se hoc sentia a
qui impballi iudicy, eo qd hoc ras nimium
probet, cum sufficeret etm scilicet in vita gnicape
adeoq; n' distgat seale praepctus in arto mortis
dicendu igit eu qui qd probetur satisfaciunt huic
praepcto q; paucis ante dieb; trib; v. g. l. etm
decem, s; n' ultra ante periculu mortis gnicant,
proin eu n' peccaturum morteto q; amplig se-
cluso gtemptu n' gnicaret, qia mortis lo-
quendo ut dicit Gregor: Wittenberger in suo
Te: de sum. Eschria q. 4. §. 2. fol. 81. pt illa
quis procedens censeri huic rase viaticy
licet de hoc gnicans n' cogitaverit, qia Eschria
qptm a de se ut rase viaticy, et praepcto
etm satisfacere possum; licet de illo n' cogitemy

mænie si mortis periculum ex naturali agitudine
 proveniat, quia sæpe periculum auctera antequam
 illud quæramus. Nihilominus oibz fruentem
 et etiam si paucis ante diebus hoc sacrum
 sumplerint, tamen si periculum advertent, illud de-
 nus sumant cum imprimis ut sit oino certum,
 quod illa prior curis facta ab adhuc sano
 vere satisfaciatur huic procepto in mortis
 periculo, dein etiam maxime fructus et uti-
 litas huius sacri sumptio sit moribundis.
 Quod si vero pluribus ante diebus hoc sacrum
 sumpsisset mihi certum videtur teneri deus
 sumere posthac periculose infirmam
 quia procedens illa curis ut videtur neque mortis
 hinc confirmacionem vel hanc infirmitatem aut periculum.
 Et ita etiam oes fieri hortari.

De sacerdote in hoc casu iudicium esto. si ipsi ma-
 ne celebravit referre deumbit cæthalites
 an deus provideri debet aut prout et si
 bis in die curare potest? Quis si liveat
 videtur tamen sine dubio ut teneri deus sumere, si
 satisfacere procepto deo sumptioe maturatione,
 nihilominus si desideraverit etiam illud sumere
 in vim habitus in referre, alij docent et bene

hoc ipse licere, et dicitur: Wittenberger,
quod verissimum arbitror. nam etiam Eulie precepto
praxi, et quod tunc ipse eodem die prohibetur
ordinarie bis quicere, nam casu extra-
ordinario, hinc in certis casibus licitum
et sacerdotibus bis sacrificare eodem die:
etiam preceptum domini fumendi hoc factum
in arto mortis: et ideo si quis mane sacri-
ficans aut quicans noster viaticum specialis
devois postea catholice deumbere incipiet,
hinc nullo precepto de novo quicare praxi,
maxime si de sufficientia matutine quicis
dubitet, hoc est quia preceptum domini est fortis
precepto Eulie, etiam preceptum domini de
quicando in periculo mortis, solo vero
precepto Eulie in die duplex quicis in
eodem die; ex altera vero parte noster
certum sufficere matutina sumptionem, ipsa
etiam Eulie quicis et praxi legi de ordi-
nario noster de extraordinario evento, et
subito periculo mortis: quod. Nec obstat
quod noster 50. dicit: ibi enim locuti sumus de eo
quod si scilicet factum in vim viatici sumptum, et quod
periculo mortis, hinc tamen de eo quod in vim

Viatici n̄ sumptus, neq̄ p̄t̄ periculum mortis.
 Porro an et̄m contra periculum mortis q̄s ad
 hoc sac̄m̄ in re sumenda tenear̄, procepto
 dno adhuc minus p̄stat̄ int̄ DD. Vide, an
 utraq̄ sententia probis: negativa, q̄ia huius obliga-
 tionis fundamentum sufficiens nullibi h̄y, et q̄o ad
 soltam mandatum Dni indonatum q̄ntum e' ex
 iure dno satis videat̄ impleri q̄ sumptuos' seel
 se certo faciendam p̄ affirmativa vero q̄ia hoc
 sac̄m̄ e' proceptum in vim cibi spiritalis, n̄
 an videt̄ sufficere ad p̄servandam vitam,
 ut iis q̄m seel in vita sumat, ius n̄
 seel. Hm vires aia q̄ q̄t̄ia debilitent, q̄
 nihilominus h̄c affirmativa tutior conge-
 sequenda e', sicut q̄ hoc proceptum dno
 obliget saltem potantis seel, q̄m̄is q̄ntu'
 sit et̄m in anno Lepig ad hoc sac̄m̄ accedere
 utpote q̄o singulari q̄odmodo D̄o ac Dni nro
 dno incorporatam p̄ hoc de necessitate huius
 sac̄m̄i §. 3.

53.

SECTIO III.

De necessitate Euchariæ quantum de iure Ecclesiastico

Lepig §. Eucharia ea q̄a de iure dno e' idem procepta 54.

Hebergs
 Eubia p̄ce
 prohibet
 as extra
 by l̄ntun
 dom die
 la sac̄m̄
 ni sac̄m̄
 i p̄fect
 ere inq̄n
 re p̄it
 gnior
 u' p̄st
 d̄u' de
 lolo vero
 icas in
 d' d̄o
 h̄om̄ i p̄
 de op̄i
 ut e'
 Nec offat
 de co
 p̄t, d̄ p̄t
 in vim

si indubitate sit, sua auctoritate abstat, et sile
gignit de precepto hoc s. mysterium celebrandi
sic an alicui san. ois utriusq; sexus de posit.
et remission: Ois utriusq; sexus fidelis postquam
ad annos discretionis venerit, oia sua solum
pota saltem leel in anno quiesca, pro
Sacerdoti, et iniuncta sibi. positam prois
viroby studeat implere suspiciem, reverent
ad missam in pascha Eucharia sacrum, nisi for
te de prois Sacerdotis Consilio ob aliquam
raabilem causam ad tempus ab huiusmodi festione
dixerit abstinendum, alioquin et vivens ab
ingressu Eulie arceat, et moriens Chiana
careat sepultura, unde hoc salutare statutu
frequenter in Eulis publice, ne quos
de ignorantia se excusare possit. ita Janoc. 3.

In Con. generali Lateran. quod confirmavit
Triden. sep. 13. can. 9. his verbis: Siquis ne
gaverit ois et singulos Chri fideles utriusq;
sexus in ad annos discretionis venerint
teneri singulis annis saltem in paschate ad

quicquid iusta praecipit S. Eulie, anath: sit.

~~Excommunicatio~~ ~~Apostasia~~

Apostasia: ex praecipito Eulie oes baptizati post 55.
annos discretois tenent, sumere S. Eschriam sed
in anno idq; tempe paschali, ut adeo q; hoc
tempe hoc sacrum n̄ sumperit mortali pecca-
bit, excepto si de p̄p̄ri sacerdotis q̄silio ob
aliquam raabilem caam ab huius sacri sum-
ptioe duxerit abstinendum apostasia e catholica,
nec ulteriori eget probaoe, qm̄ d̄f̄iū priorū
lectioe. Plura tñ ex praefatis Eulie
d̄f̄iōib; s̄t notanda.

1. Notandum e hoc praecipito Eulie n̄ obligari nisi
baptizatos, eas e qia Eulie ad os observam
suoꝝ mandatu n̄ est obligandi potestem nisi
suoꝝ subditos, atq; subditi n̄ s̄t, q; s̄t b̄ptizati
in Eulia ingressi n̄ s̄t: q; s̄t et hinc e qd
in ill. ep̄lo ois utriq; n̄ d̄i; s̄m̄p̄l̄t̄ ois hoc
s̄t tñ ois utriq; s̄m̄p̄l̄t̄ fidelis s̄t Ipi in cathe-
gumeni neq; s̄t ingressi Eulia nisi hoc pra-
cipito teneri n̄ p̄nt: neq; s̄nt ad rem qd hi h̄eant
b̄ptizati flaminiis na' etq; s̄ b̄ptizati flaminiis
liberant; a culpa, n̄ s̄n habitant; ad suscipienda

alia forma in re, quia usq[ue] aliosu[m]
formam presupponit. caractere q[ui]nta-
tem, q[ui] n[on] obtine[re] ex voto sacri, s[ed] t[ame]n
ex illig[er]e susp[er]stioe reali s[ed] ino[]p[er]atos
In nemo exiij[us] unig[er]q[ue] sexq[ue] et abatis
s[ed] dumdo ad annos discrevis[er]e venerit.

56. Nota 2. Hoc precepto n[on] obligari nisi eos,
q[ui] s[ed] us[us] r[ati]o[n]is habuerint, n[on] em iudicaz
ad annos discrevis[er]e p[er]cipere, q[ui] dignosiq[ue]
boni et mali discretio[n]e p[er] p[ri]a r[ati]o[n]is
usu[m] n[on] h[ab]uisse: attamen neq[ue] q[ui] r[ati]o[n]is
discretio sufficit, s[ed] talis ee debet, q[ui]a q[ui]s dum
bonu[m] a malo discernere valet, insu[m] et m[er]ito
q[ui]ntu[m] mysteriu[m] s[ed] q[ui] ha[ec] sacra[m]ta[m]ta[m] geludiz,
s[ed] fidei p[re]ceptu[m] p[ro]ficere p[ot]est. Dico am
s[ed] fidei p[re]ceptu[m], n[on] em op[er]e s[ed] ut scholasticaz
subdistinguit intelligat, s[ed] t[ame]n ut fiat q[ui]d fidei,
de hoc sacra[m]ta[m]ta[m] doceat, de cetero am q[ui]d ee
ignorat, firmiter credat, q[ui]a e[ss]e columna
veritatis ita ee asp[er]erat. Ex hoc p[ot]est q[ui]a
p[er] q[ui] requir[er]it, ut q[ui]s ad hoc sacra[m]ta[m]ta[m] admittat, q[ui]am
ut licite et valide p[ro]ficat, n[on] t[ame]n hoc em
q[ui]a fiat q[ui]a s[ed] de certitia[te] et integritate

Confessionis, amplius scire ut quid sit sacra-
 mentum, unde ut ois qui ad Confessionis sacra-
 mentum, statim etiam ad sacramentum quidem obliga-
 tus, recte dicitur. asserunt, quod si ibi sufficit gratia,
 ad hoc sacramentum requiritur decennium, sicut
 ante ibi saepe raris suscipi aut provenit
 gratia, ita etiam hic huiusmodi sufficiens discretio
 saepe ante saepe post decennium, unde
 quando sufficiens in pueris sit discretio ad utrumque
 sacramentum parochorum iudicio relinquendum,
 qui tamen sedulo invigilent, ne l. in quibus ad-
 mittant, l. quibus a tam utili sacramento retardent.
 Notandum 3o. Quod hoc preceptum gratificandi
 urgeat pro tempore paschali sicut gratia illo 57.
 tempore institutum erat, et sic ut ab oibus fi-
 delibus tanti mysterii iugis memoria fieret,
 praecipere oportebat, ut ois et quisque fidelis
 illud illo tempore sumeret: hinc quod tempora pas-
 chalia provenit, si in paschate copia grati-
 ficandi fuerit propterea quia hoc tempore provenit,
 ab obligatione denuo sumendi excusatus non
 erit, quia finis precepti saltem in modum
 adhuc perseverat, ex quo quod in dicto c. ois utriusque.

ad duo agenda precij, sicut ad qui-
candu' gotannis, et ad hoc precipta
sempe paschali adimplendum, unde
et si qd postea facti et i. impleat, tñ
qđ i. intra temp' paschale facti alteru'
n' observat, et sine dubio graviter peccat
si tñ copiam id agendi heat. Sed am
huc observande, qđ et si iure quicquid
paschale solus integre quinden' die,
à die palm: usq' ad dñica' in albis,
sicut declaravit in bulla special' Eugenig.
et h' in Bullario Rom: magno Tomo i. f. 359.
ta si ab Ep'is pro suis diocesi' amplius
temp' quida' ut saepe contingit, ut à Dñica
Pasch: usq' ad dñica' 2. post pascha pro-
tendat, nemo peccabit, qđ etiam ante post 15.
illos dies intra ta temp' distum quicabit.
At em Ep'i sui sacerdotes parva diocesi'
qđ proin in ill. Can: ois utriusq' mittij
facultas ultra dictos 15. dies ob raabilem
caas temp' paschale protrahendi qđ ipse
innuit Eugenig 4. in ill. bulla.
58. Sed am hic nota, qđ et si ille, qđ in arto l.

periculo mortis, quicquid in misericordia, adeoque
 hoc sua usque omnia graviter contra preceptum
 domini peccavit, postea cessante mortis periculo
 non amplius quatenus et ea hoc capite teneat
 quicquid, in eadem quicquid fuit periculum
 mortis, non amplius sufficit, tamen ille, qui in
 tempore paschali sua usque quicquid neglexit,
 adeoque graviter peccavit, etiamsi tempus paschale
 diffunderet, nilominus adhuc teneat, ad seculum
 quicquid, sed anno isto et sub mortali
 quicquid, quia non solum precepta et quicquid paschalis,
 sed quicquid annualis, et ideo, etiam hic et
 nunc non amplius urgeat tempus paschale,
 urget tamen quicquid annualis, et ideo recte
 faciunt parochi qui propter imposita dif-
 ficultata ponit eorum negligentibus querunt
 quatenus hoc Eulic preceptum adimplere,
 adhortantes tamen eos, quod sacrilega quicquid
 non satisfiat huic precepto, ut definit Innocentius II.
 damnans proem sequente ordine 55. pro-
 cepto quicquid annua satisfiat per sacrilega
 Domini manducationem. quod bene nota.
 Notandum 4. quod si sit: capli: ois utriusque, per pul de 59.
 quicquid pro sacerdotibus ob rationem eam preceptum

de quoc pascuali l. antiniani l. differri,
ait em nisi forte de p[ro]p[ri]o sacerdotis q[ui]sio
ob aliqua r[ati]onem eam ad temp[us] duxerit
abstinendum p[er] colligit etm q[ui]sio Dou, q[uo]d
hoc p[re]ceptu[m] deat adimpleri in p[ro]p[ri]a
parochia, q[ui]a d[icitu]r de Confessione in iur.
Can: p[ro]prio sacerdoti q[ui]sio, et statim
subdi: p[ro]p[ri]us reverent[er] ad n[ost]r[um] in
pascua Eukria. sacrm p[er] ut adeo videt[ur]
statuere q[uo]d fideles, sicut p[ro]prio sacer-
doti deb[ent] q[ui]sio, ita etm in paschate
ab eo Eukria aujere p[er] n[on] go licet
q[ui]sio vltim p[ro]prio sacerdoti pro paschate
alibi q[ui]sio, nec huic satisfactio pro-
cepto q[ui] sic agit, q[uo]d q[ui]sio tenet. Tamen
n[on] regim[us] expressa licia p[er] p[ro]p[ri]o r[ati]onib[us]
profumpta et ingrativa, q[ui]a q[ui]dem l. ex
hoc iudicet, adeo q[uo]d parochy expressi n[on]
prohibeat, ne fideles, sui ab altero qu-
niam aujant q[ui] a se, si t[ame]n alia
alibi q[ui]sio p[ro]p[ri]o fuerint. exijvna,
etm vagi et peregrini, q[ui] ubiq[ue] q[ui]sio

huic praescripto satisfaciunt, et a ditione prioris
sacerdotem n' hnt: item satisfaciunt huic
praescripto q' tot in cathedrali gnicant ubi
sedes e' prioris q'ri, q'q' em suoru' diocesa-
na' p'rog' sacerdos, e'.

Nota s. Jlor. q' hu' praescriptu' sua' usq' 60.
n' adimpleverint et viventes ab ingressu
Eulia ee arcandos, et mortuos Christiana
sepultura privandos. ita h' in dicto c. ois.
Non ta' arbitror eos hanc hanc pena con-
cludi, q' et si paschali tempe n' gnicarint,
gnicarunt ta' in anno l. ante l. post
temp' paschale, ut huiusmi' praescriptu' Eulia
q'oad festu' impletu' videz, et h'm in
modo praescripti graviter peccatu' e' p'p'te
q' p'p'te ta' Eulia n' videz h' hanc pena' in reos
invehi velle, q' etm' Laym. notavit ut. c. 5.
n. 4. q' ibidem n. 10. recte monet. q' cum
ha' pena sint sentia' h'm ferenda n' lata,
parochi n' facile eam alicui inferre deant
nisi p'rog' monito aut iubente ordinario,
maxime in omnino aliqua' rase excusari p'p'te

61. Spele am Eulia prorepta circa susp-
tione huius facti respiciens Benedictino
emanavit Clemens 5. in Conil. Vienn: de-
cernens in hoc vba: In 1. Duca mensis
cuilibet in mariis se quicent, nisi
ex caa forte, quam Abbati, priori, aut
penitentiariis marium n' differant intimare
eorum, iudicio l. abstineant l. audent,
ita pontifex. Et h' Clementina ne in dyro.
de statu monachu' d. sane pugnat mensibz.
Sed ut cu' Henricus notat Oberasson
n' videt, ha' prorepta graviter obligare,
nec h'ce nisi vim directiva in ordine
ad pietatem et zelu' disciplinae, adeoque
obtinere racionem statuti regularis,
q' statuta ubi alid clare n' exprimit,
n' vident, obligare sub infra gravi, s'
potius sub intonave pona regularis:
q' d'ctm' advertunt Langallens, in suis
thesibz mensit: de Eccl. thesi 29. T. 35.
dicentes: Speciali prorepto Eccl' sic tenent
monachi Benedictini et moniales

eisdem instituti quicquid in suis manibus
 sive unquam mensis Domica, an am hoc pro-
 ceptu obliget sub peccato, an tunc sub honeste
 religiosa nō oīno gstat, posteriq̄ probleq̄
 videz. ita Sargallensis. et hoc de neuf
 site q̄nto de pure Eustico. l. 4. de dispoe
 ad sacrm Euchriae ex pte suscipientis recepta
 et aliis q̄bzda ex dictis inferendis.

SECT. IV.

De dispoe ad sacrm Euchriae ex parte suscipientis.

Cum Euchria sacrm gstat ipsum gr̄ae fontem et ve-
 rissimū corpus et sanguinem D. IESU Chri, s̄t
 plane decet, ut q̄ hoc sacrm sumere voluerint, summa
 corpori, aq̄ puritate auedant licente Aplo 1. Cor. II.
 probet am seip̄ hoc et sic de pane illo edat s̄
 hinc etiam ad dignā huius sacri sumptionem alie
 dispoes ex pte aie alie ex pte corporis re-
 gionū q̄s hic gstat inferemus.

Inferz 1.º q̄ cum in dicta N.º 58. gnoī paschali § 62.
 n̄ satisfiat s̄ quicquid sacrilegam recipit ex pte
 suscipientis ad adimplendu hoc proceptu, et ad hoc
 ut digne hoc sacrm suscipiat s̄ se loq̄do per statū grad.

Et catholicum omni gratia hereticos volentes, ut
fuere sola fides, gratia nos nra illatu
sui dicitur Trid. Sess. 13. Can. 11. dicens: si quis
dixerit sola fides esse sufficiente preparatio
ad salvandum. Excommunicatus; anathema sit.
Ep. statim pergit Concil. dicens, et ne tunc
sacram indigne abq; ideo in morte et qdem
nao sumus, statuit atq; declarat ipsa
S. Synodus, illi, qd officia peccati mortalis gravat,
q; tuncq; etiam se gloriosos existunt, ita copia
q; sicut, necessio promittenda esse. Offensio
sacramentalis, si quis am gratiam docere, predi-
care, s. p;nitentes aperere. s. etiam pu-
blicè disputando defendere presumpserit,
corp; excommunicatus existat. Ita Trid. Et p;terea
id est ex dictis de sacram. in Gen. ad hoc em
ut sacra vivit indigne n; sumus, regit q;
se loquendo in solo graa 1.ª, in sacra vi-
vit q; se p;nt instituta ad caanda graa 2.ª
q; necessio presupponit 1.ª, abq; sacra Exhria
et sacra vivit: q; 2.ª q; sacrilege quicq;
iudicium sibi manducat et bibit, ut dicit Ap;tl;
1. Cor. 11. abq; ille q; ut p;to mortali adeoq; sine
graa 1.ª quicq;, si hoc scientè facit, sacrilege
quicq;, qia corp; Dni proditorie, et hostis

aperit, sumit, et inuicem ois graas: qd
 talis iudicium sibi manducat et sibi, inuicem
 go, ut qd iudicium sibi manducare n' uult, in statu
 graa. ad hoc sacrum auerdat. Dixi am
 qd se loquido, sicut em dixim de sacro. in gen:
 sacrae uisus est qd se caent graa 2^a, tñ
 qd accidens etm p'oe caere graa 1ª puta si
 e' in inuincibili ignora.

Infer 2°. Eum qd uult quicere, dra prius 63.
 qditeri sacramento, si se in mortali ee de-
 prenderit, et copia' Confessio' huerit, ne so-
 lificare hui' procepto si qterez, proia grauito
 penature, si du' qditeri potest, id tñ negligit,
 et hoc qd em su' problem' sentia' tenet, agere
 eigni qditeri peti mortalis n' solu' de iure
 et procepto Eulstico, s' etm de iure dno. ita
 quis dno, et Con: Frid: ut eadem s'p' q. 7. h'ndis:
 Cognicare uolenti reuocante e' in memoria
 eig' s' sicut qditeri / proceptu, probet se ipse
 no: Eulstia am qditeri declarat eam pro-
 borem necessa' ee, ut nulli sibi qditeri peti mor-
 talis, qditeri sibi qditeri uideat, abq' p'cipua
 sacrae qditeri ad sacra' Eschriam auerdat
 deat: qd a Christianis oibz etm ab iis sacerdotibz

qibz ex officio incumbunt celebrare hoc Sacramentum
prebus servandum ac deere, modo ut desit
illis copia qfepior. Quod si urgente necesse
sacerdos absq. previa qfepioe celebravit, qm.
primu qfiteg. ita Frid.

64. Ex qibz habes 1.° preceptu Eulphioe ex gravi
sine peali sicut Reveria huius sacramenti pullulan,
adeoq. obligans sub gravi: mortale qo peccat
qfepio ad S. Curioem qfing pbi mortalis nec
promissa sacramentali qfepioe si tu copia
qfitegendi fuerit, accedere praesumat, nec suf-
ficiat qd qfiteg, qia dtonate sacramentalis qfepio
mandat. Habes 2.° Conclitue hoc preceptu
deducere ex illo 1.° Corin. ii. probet am se ipse hoc,
at paulo ante eodem epite qfing dixit: Ego em
auqri a Dno qd et tradidi vobis, adeoq. sicut
Ecclia mandatu sacramentalis qfepiois sicut ex
qfili doctrina, ita qfili doctrina pullulavit
ex mandato Dni, et ideo recte infer, qd
si solum precepto Ecclie, p etm iure dno po-
hio, qf qfing sibi et mortalis pbi et igni-
care voluerit, pbi sacramentali qfiteg obligat.
Et plane deet, ut qf ad htm sacramentum accedere
voluerit, qfiderans illa formidinis plena
qfili vba, qf manducat s indigne, iudicium

sibi manducat se sibi de digna sumptioe
 certificet, utrum sit, hoc autem non agit, quod dum
 gloriari potest, sub specie huiusmodi gloriose gloriose
 negligit, nam in proximis sepe seipsum
 fallimur, et dum putamus nos esse gloriosos,
 sibi attestimur, difficilis enim res est gloriari:
 deinde gloria non est sine sarcinis positae in
 voto dum sit suscipienda: videz quod non esse recte
 gloriari, quod dum gloriari potest, tamen negligit, et ad
 Augustinum hoc sarcinam gloriari potest auerit, si quis
 ultro se in periculo sarcinam proicit:
 hoc extra facilem evitat, quod proinde gloriari
 cum quod gloriose sola attributio sufficit, ad hoc
 sarcinam advolet, unde et maiore certitudine
 digna sumptioe agit.

Et hoc generatim tenendum, utrum licet esse, 65.
 sine proinde gloriose ad hoc sarcinam auerere,
 nisi ei quod proinde disceptata sua gloria sine pro-
 ceptu quod se probaverit, et certum fuerit se
 in mortali non esse. Et videz, uno mortalis
 omnino esse sine proinde examine ad hoc
 sarcinam auerere, eodem enim modo proinde finis
 et media sine quibus finis huius non potest, quia quod
 sua potest mortalis huius non potest sine proinde examine.

et in praecipua, cum mortali sine confessione non
auctore idque sub mortali, videtur eo ipso quod ali-
furo praecipua, sub mortali, ne auctore in
mortali sine confessione, etiam illi sub mortali
praecipua seel ipse probare et diligens exa-
men ne in mortali fuerit, ne n. et hoc
et quod Frid: ut ait, Efficacia autem spectanda de-
clarat ea probationem necessariam esse.

Dixi in praecipua peti mortalis, quia in mortali,
sibi praecipua non est, sed veniale etiam, ad confessionem
non tenet, nullum enim huius praecipua invenit, imo
sine problematiam Meffer, Vaquez, Valen:
et alia, quam etiam tenere videtur S. D. hic q. 79. a. 8.
neque quidem veniale peccat, quia cum petis praecipua,
venialibus sine confessione auctore, aut attritione,
dummodo in actibus devoti non obfistat, seu ad in-
devotum deducant, peccabunt autem veniale, quia
dum actu auctore, aliquid veniale petum obfistat
tenet devoti v. g. curiosa circumflectio ultra
ex ga mens advertentis distractis, et alia huius
gmitum, quia tales in quibus se ultra et adver-
tentis a devote distractant, quodammodo autem irre-
veria ad hoc factum auctore, proinde a venialibus
irreveria enumerari non possunt. Nec dicas, etiam

in priori casu accedere eos in irreveria, quia
 accedunt in peccatis dico enim ad hoc ut aliquid
 peccati veniale cast. veniale irreveria, dicitur
 facta consistere devoti, et ea positive gratia
 devotem, in devoto actus n. fit de centia
 licite sumptionis: in igitur peccata praevenita
 venialia ponantur, n. ea gratia devotem positive
 s. s. m. negative, n. videtur q. ea peccati venialia.
 Infer. 3. Ad fructuosa Eschria sumptione pro
 ter statu gratia n. requiritur acceptio actem 66.
 devotem, s. pro etiam esse, q. in statu gratia d.
 q. cogitationes in ad alia distracta existit, recipere
 augmentum gratiae seu gratia 2^a nilominus sine
 dubio est de auxiliis domini s. participatorem
 fore, q. maiori devotem accepit. ita in s. d.
 cit. q. 79. a. 8. quis D. S. D. ait: effectus huius
 sacramenti n. solum est adeptio actus gratia l. cha-
 ritatis, sed etiam gradus actus refectio spiritalis dul-
 cedinis, q. impedit, si aliquis accedit ad hoc
 sacramenti mentis distracta q. peccata venialia,
 N. n. am. tollit augmentum gratia actus l. cha-
 ritatis in s. d. hoc est gratia sacramenti infallibiliter conferunt
 gratiam eorum augmentum ubi propria voluntate obesse n. possunt
 atq. ibi obesse n. possunt sub gratia l. in s. d. q. q.

Dixi am quatenus et ad augmentum gratiae, in eam propter
augmentum quod hoc sacrum etiam de gratia specialis dulcedo,
quod quatenus fortiter ex affectu charitatis fervore,
ad hoc sacrum, cuius diminutiva sunt peccata venialia, hanc
dulcedinem non auferant, quod sine altari devotio auferant,
in novitate non peccabunt, quod si sine altari devotio auferant,
quia peccata irreverentia non est peccata simpliciter omni-
indebita, sed omni-omni, et ideo bene notandum, quod aliter
sine altari devotio auferant, aliter auferant in altari
indevotio, ubi non peccat, sed hic pro gravitate indevotio,
et tunc adhuc augmentum gratiae auferant.

67. Cuius in beato Tridentino supra relato, ubi praecipitur
quod si peccati mortalis confessionis sacramentis, addit modo non
desit illis copia confessionis: et iterum si urgente ne-
cessitate sacerdos absque propria confessione celebravit,
quod si confessionem. in Tridentino videndum quod non copia con-
fessionis deest iudicanda est, quatenus necessitas ex-
deat, ut quis sine confessione ad hoc sacrum licite
auferant valeat, et 3° quod si illud quod in Concilio
integrum? Quatenus ad 1° quatenus tunc copia confessionis
abest tunc, quando l. vino abest, l. ita distat ut mortis
sine gravi ingratum adiri, l. vocari non potest. v.g. ob in-
firmum, iterum difficultatem, l. quando quidem adest, sed
iurisdictione non habet, l. si habet, tunc sine scandalo, pe-
riculo, l. damna sine peccati sine aliorum confessionem quis non potest.

et si qd aliud est huiusmodi in his copia ghesparii abee cens.
 Cetero vero ad 2°. huc cens. gravis necessitas ad quiri- 68.
 candu' etm n' promissa ghespiae, quod morituro pro-
 bandu' est raticu', nec ad alia hostia ghespata, tunc
 qd qd ali' dicant, si copia ghespandi sacerdos n' fuerit
 s'm quiriorem licite solu' ghesp. celebrabit ad
 hoc ut infirmu' providere p'it. q' mihi certu' e' q'ia
 ghesp. iure dno n' necesse est promitti, bene am
 iure dno, q' in periculo mortis e' obligat. quiriare.
 Deo' min' malu' p' eligendu', min' am e' cu' ghesp. tunc
 ad hoc sacra' accedere, qm in periculo mortis p'ae illo
 decedere. 2°. si celebras aut quiri' omitti n' p'it sine
 p'ria infamia aut gravi scandalo, ide' e' si sine his
 ghesp. vocari n' p'it: na' in p'rimis in ea sentia
 qd p'ceptu' de promittenda ghesp. t'm p'it Eulstiu',
 hoc p'ceptu' absolute' cedit, si p'ria infamia aut grave
 Scandalum urgeat, cu' p'cepto naali qis obligat fama
 servare integram, p'cepto etm dno. cautu' p'it, ne qis
 alteru' scandalizet, q' utruq' magis e' p'cepto Eulstii,
 p'ria hoc obligare in eoru' ghesp. n' p'it. Intra am
 sentia q' dicitur ghesp. etm de iure dno ee promit-
 tenda, ras e' q'ia n' videt. b'ng. D'ng in eo capu' hoc voluisse fieri,
 ubi l. p'ria infamia, l. p'rimi scandalu' grave iminet.
 2°. q'ia se n' infamare videt de iure na. ee, maxime si
 superior e', n' q' quia bonu' dependet, adeoq' fortis qm
 p'ceptu' dnum posth'ru'. scandalizare vero proximum

in ea p'ria
 ali' dicitur
 h'p' fuisse
 a venialia h'
 ve auvent
 deo' au
 hui' om' p'ri
 obadi, qd al
 ere u' auct.
 e' in d'vori

h' p'rogij
 q' n'ia non
 geale re-
 celebrari
 copia ghesp.
 itas ee
 in licite
 a Conclis
 ghesp. tunc
 ut mortu'
 v. g. ob in-
 da ad l. p'
 d' d' d' d' d'
 q'ia n' p'it.

et gratia praecipue agitur, de extra praevie n' g'fiteri sit
h'm praecipue affirmatione, go illd' foris.

3.º si fideles iure suo sacrificium exigant v.g. quia diei et
festi p' licite parochy sola g'fiteri. / si sine infamia l. scandalo
proximi praevie g'fiteri n' / A. / praemissa sacrificabit.

Item et si intra temp' paschale fideles g'ficare
velint, et casualiter quia sine infamia nec aliter sa-
cerdos sine sui infamia eos g'ficare potest, in praemissa
g'fiteri, licite g'fiteri h'm sacrificabit.

Gg.

Tamen notandum bene, quod quattuor advertunt Doctores, quod ad hoc
ut quis licite sine praemissa g'fiteri g'ficet, et celebrat
utraq' facta g'fiteri sunt carentia g'fiterii, et neces-
sitas g'ficandi l. sacrificandi necessitas sicut g'fluat,
ut ad ea si alterutra desit, sine praevia g'fiterione
g'ficare l. celebrare licitum n' sit: praemissa n' erit
licitum pro parvasem deoem, festi celebritem,
lucrandam indulgiam p' celebrare n' praemissa g'fiteri-
sionem, si copia g'fiterii n' adsit, et quis sibi mortalis
peccati g'fiteri sit, quia ea cogita n' caant grave necessitate,
excepto, si celebratio omnia imineret pro infamia,
aut scandalum proximi aliam n' vitandum. Tamen
quia n' sufficit ad licitatem defectus g'fiterii, ubi n'
aueedit necessitas g'ficandi, imo eo ipso quia ne-
cessitas non adest g'ficandi, non cessatur ad ea
defectus sufficiens confiteri, quod bene valde
notandum.

Infer. 4.º q. n. solu' ille, q. postq. g. seeravit, 70.
 i.º remissio peccati mortalis, s. et in sm satis
 problem. sentiam. Noti, Valentia, Henriquez ille
 q. statim ab initio misse postq. in ante altare
 stat, c. introitu' incipit, et peti sui recorda,
 sine promissa sacramentali g. sepioe sola' dicitur
 g. sepioe sacrificare pot. q. do id sine sui g. sepioe
 infamia aut scandalo q. via unqm. abst,
 inmittere. n. pot, aut g. sepioe accipere: ex
 eo em q. missam incipit c. ia' ante altare
 stat, nec recedere nec g. sepioe accipere
 pot sine sui g. sepioe, infamia c. scandalo,
 moralis sacrificandi necessitas, nec il' mo-
 ralis g. sepioe carentia ad ee iudicq. proin,
 procepto illo de promittendo g. sepioe n. lig.
 q. p. in ante g. sepioe sine sui g. sepioe. G. sepioe
 tu' huc pet, putat Laym: hic c. b. talem
 fore obligatu' ad g. sepioe, et recte q. ia'
 proceptum et in g. sepioe, s. hoc n. vide,
 extendendu' ad eu' q. ia' g. sepioe, q. ia' g. se-
 pioe peracta actio sacrificii q. do fieri pot,
 ita utiq. integranda e, in igr. advocatio
 g. sepioe pot ee occasio m. m. distractionis

Et dicitur integritas sacrificii sus-
cipi, n̄ arbitror ad hunc casum se
extendere. illud præceptum, sufficere
gravis, ante sui seclusam distractione maio-
ri deo. sacrificij, qm̄ si q̄sperat ad
vocy. Dubitant Dnes an q̄i secluso
proximi scandalo sui, infamia q̄sperat
peccati mortalis, illi etiam n̄ promissa con-
fessione solum q̄sperat licite celebrare, præ-
cipue ex eo capite, ut præceptum Ecclesie
de audienda missa in die festo adimpleat?
Et quous alij id fieri pot. sperant, recte
ta dicit Saym. ex. ult. ex S. Antonii. satig
fore missa' eo die, n̄ audire qm̄ sine
q̄sperat celebrare, Eus mea e' q̄ia præ-
ceptum de audiendo missa' e' pure Ecclesie,
extra præceptum de n̄ celebrando, aut n̄
gruando ut mortali peccato sine q̄sperat
e' dnu', adeoq̄ fortis illo. Addit ibidem
Saym.: id ta ut Paludano, Corinthe
problt̄ dici tempore paschali melius factum
sacerdotem si n̄ has copia' q̄sperat promissa

glorioe sacrificet, qm si paschale quivoe
 oino intrat etm felus scandalo, p
 hoc limitandu arbitror ad ee casu, qd
 sacerdos toto anno nunqm quivapret
 alias arbitror satis fore n' sacrificare,
 qm proceptu de paschali quivoe adimplere
 tao e' qia in casu qd nqm qservaret f
 tote annu, fm problem quiverent duo
 procepta dno, unu de n' sacrificando
 p'ne qservioe ubi qfia liza, mortali, al-
 teru de q'tannz secl quivando; extra
 proceptu de sempe paschali quivando
 itm e' Eulstiu, qd n' p' derogare procepto
 dno: proin proble et tutu e' qd q' toto
 anno n' quivavit, et in paschate qservatue
 n' fuerit, sola glorioe p'missa sacrificare
 p'it, q'teng saltem alteru proceptu dnum
 de quivoe annua impleat: at vero si hoc
 proceptu de annua quivoe adimplevit
 in p'p'ioe erit alteru proceptu dno
 de n' quivando n' p'missa qservioe,
 adeoq' p'nt proceptu mere Eulstium de quivando

hoc semper illud infringi licite n̄ p̄bit.
71. Quod ad 3. q̄d̄ intelligat, q̄ illud q̄m̄sum
aliqui dixerunt h̄m̄ eē q̄fiteū n̄ p̄ce-
ceptū, s̄ hoc reprobatū Alexandri 7. dam-
nans hanc p̄v̄m̄ ordine 38. Mandatū
Tridentini factū sacerdoti sacrificanti
ex necessitate in p̄bito mortali q̄fite-
fendi q̄m̄sum a consilio n̄ p̄ceptū.
Et p̄t̄ hanc statū domnarit alteram
hanc filli. Ita parla q̄m̄sum intelligi
cū sacerdos suo sempe q̄fitebit. Itaq̄
duo certa s̄; 1. illud q̄m̄sum impostare
p̄ceptum. 2. nec eē ita intelligende,
ut q̄fitea s̄. tunc quādo aliā eē q̄fitea.
hinc gō d̄t sacerdos laborare et studiose
ingressa confessionē, et sine ulla dilata-
tione hoc p̄ceptū implere, et putant aliqui
ip̄sū teneri adhuc eod̄m̄ die si p̄bit q̄fitea,
alibi t̄n̄ quiḡ putant talem teneri ad p̄m̄-
m̄ intra triduum ad q̄fitea, ita ut q̄
intra triduum cessante necessitate n̄
q̄fitea, esto et̄m̄ s̄ct̄ 1. post octiduum
deus celebrare n̄ s̄ct̄ faceret p̄cepto.

Illud etiam tenent Dico qd hoc preceptum
 qm^o qd fitendi n obliget laicos aut quicquid
 q^o mdu laicu p^o s^o am celebrante, eo qd
 preceptu penale n deat extendi ultra
 pria vba legi, vba am legi huius solum
 sequen de celebrante. qd hoc de dispoce ex pte
 aie. Sub. de dispoibz ex pte corporis

Sub Sectio De dispoce corporis ad sumenda Euchariam.

Infer 5. Etiam ex pte corporis duplicem dispoce
 regit ad licita sepeptisem huius summi 72.
 scilicet ieiunium naale a 12. noctis usq^{ue}
 ad temp^{us} quiescentis et munditia corporis
 q^o abstinentia a potuore illis dieb^{us}. p^o h^o
 in Can: liquidog 18° d. 2. de Consa. glos
 ex pte de celebrare miss: et expresse sta-
 tui in Concil. Constant. sess: 13. ac q^o forma
 ex unisli q^o p^o dne Eulie ab ipsis g^olis de-
 rivata, unde dicitur preceptu Ap^olicum. Et
 hoc preceptu p^o quicquid obligat sub mortali
 indistincto, nec relinquit parvitatem mag^{is} in q^o
 ieiunium naale difert a ieiunio Eulie,

hoc en parviter maas relingit, neq;
stabilior, eis violas mortales, et, n
illud, ut quito DD.

Viola, an ieiunium nasces et impedit. S. Curio
p se loquendo n nisi p id qd in stomacho
te alterabile, et ab extra ori imponi
p mdu cibi et poty licet medicinalis,
et sic p vera actioe vitalem p man-
ducatoe sumij. Et ideo seqj 1°, n
impediri a quicando eu, qj v.g. rugando
deglutit lapides, papyrus, pannu, lana,
lignu, pecunias, qia haec n p altera-
bilia in stomacho, nec sumen p mdu cibi,
aut poty. 2°. Neq; eu, qj parlas cibi
a die proterita adhuc dentib; harente,
deglutit, nec eu qj os aqua aut vino ab-
luens una l. altera gutta p mdu
saliva et sine intioe defluere sint.
utruq; docet S. D. hui p. 80. a. 8. ad f. ubi
ait: Eplex e ieiunio, p. e ieiunio nasce
qd importat privatoe iung, assumpti p
mdu cibi aut poty, et tale ieiunio seqj

ad hoc farum, et ideo neq; post assumptio-
 tione aquae l. alteriq; cibi aut poty, l.
 etm medicinae in q;mcq; parva quantitate
 licet accipere hoc farum, nec refert
 utru' huiusmodi aliquid nutriat l. n', aut
 f se aut cum aliis, dumdo sumat, f mdu
 cibi aut poty, reliq;ia in cibi remanente,
 in ore, si capiatu' transglutian, n' impe-
 diunt sumptioe huius farum qia n' trai-
 cion, f mdu cibi f f mdu saliva.

Et eadem ratio e' de reliq;is aquae l. vini,
 q;by os abluj, dumdo n' id fiat in magna
 quantitate f f mixta saliva, qia vitari n'
 pot. l. D. Bista

3.º n' violat, ieiunium f hoc qd qis f respiratoe
 inr pluvias procedens aliquas guttulas infe-
 mat aut si cui musca in os involat, gam
 glutit, aut si dabacq; f nares in gutture
 descendat, qia hoc oia n' sumunt, f mdu
 cibi et poty. Multi tñ hoc ieiunium
 violari dicunt f fumigave dabari, cu'
 q;da' ex dabaco attrita solstaa nutriat,

pluribusque de mdu cibi aut poty de-
berriat; et tñ ab aliis dicentes n violari
q̄ talem fumigatōe, q̄ia illa alicui aut
nutriens s̄stia n̄ deglutit̄ q̄ mdu
cibi l. poty, s̄ q̄ mdu saliva. utraq̄
sentia s̄ se sustineri p̄ i. tñ tutior
ē, et certe ipsa decentia hoc postu-
lare videt̄, ne ante sacra synaxim sine
gravi necessitate dabary fumige, pra-
vite em. thuris n̄ fado dabari odore
DEUS honoratur, indecens go ē os illud
hoc fatore impleri, qd̄ ipso purissimo Divi
corpe q̄tat saginari.

4.º Neq̄ violat̄ ieiunium q̄ hoc qd̄ q̄is san-
guinem aut humore ex capite naso p̄ de-
fluentem sine int̄tione fumendi q̄ mdu
cibi l. poty deglutiat; vas p̄t̄, q̄ia
qd̄ sic fumiḡ n̄ fumiḡ q̄ mdu cibi l. poty
s̄ poty cu saliva defluere iudicaz, in
his go capibz et generat̄, q̄ohas aliq̄
in stomacho alterabile, aut q̄ mdu

cibi l. poty n' sumiz, ieiunium naale
 n' violat, neq, aliqis a sumptioe huius
 factum impedit. ~~Ita a l. de holo ieiunio~~
 Dixi: per se loquendo regit sub mortali ieiunium naale 73.
 & accidens em sapere licet, et proceptu e sapere, hoc factum sumere
 et n' ieiunio et in periculo mortis, si moribundus, hoc factum
 ieiunio, quomodo n' pot' sumere; et em proceptum ieiunio pro-
 cepto eulha, extra quicquid in hoc periculo et de iure dno.
 Imo prople e' hoc infirmu in eadm agrotione pluries
 et n' ieiunio quicquid, qia eulha procepta s't benigna
 inprobatiois, nec obligare solent in fidelium damno
 spirituali; 2°. It' et d' n' ieiunio sumi ad integrandu
 sacrificioe, hinc sacerdos post sumptioem calicis advertens
 aquam ee, n' d' expuere id qd' est in ore de aqua s'p
 pt illd licite deglutire, et postea denuo in ipso vino calice
 offerre et offerre sumere p'te integritate sacrificij
 iure dno procepta, et in sumptioe utriusq' fieri q'ntas.
 Item sacerdos post offerre advertens se n' ee ie-
 iunio, t'n d' sacrificioe q'ntas, et utraq, factum
 sumere, ras qia sumptio e' de iure dno, ieiunio t'n
 de eulha procepto. Item si sacerdos post of-
 ferre subito defecerit, ita ut sacrificioe q'ntas
 finire n' pot, aliq' et n' ieiunio, si ieiunio huius n' pot
 sumere d' qd' si vero sacerdos ante offerre ad-
 vertat se ieiunio n' ee q'ntas erit abstinere a of-
 ferre si sine scandalo fieri pot. Item si calix
 aut ciborium s't purificandu, tunc q'ntas micas in ea
 q'ntas quomodo sumere n' pot, sine aspersione aquae seu vini.

poty de
 violari
 alios ad
 f' m' d'
 utraq,
 h' h' h' h'
 h' h' h' h'
 anim sine
 rige, su-
 odore
 os illu
 iprimo d'
 q'is su-
 raso p' de
 di f' m' d'
 q'ia
 i' l' poty
 iudicij, in
 h' h' aliq'
 f' m' d'

licite unā cum aqua p̄sumere p̄rit micas, et si p̄mā or̄
sumere n̄ p̄rit, affundat de novo vinū l. aquam donec q̄mode
sumperit, idem e, si l. sacerdoti l. alteri gunicanti l. Hostia
palato ad hōferit, licite em secl. iterumq, vinū l. aqua sumet
ut sic hostia p̄rit deglutire, neq, ut eigni gunicanti, qd̄ sibi
de p̄cto timeat, cum illd̄ vinū l. aqua n̄ p̄mat p̄ m̄dum ubi
aut potq, sed p̄ m̄dū vehiculi l. potq, ut q̄modiq, sacra sumat.

74. Attamen int̄ micas sic sumendas notanda e disparitas.
l. em s̄ mica residua eiq̄dm sacrificiū, et tunc
licite sumi p̄rit et̄m abluse iam sumpta, imo s̄m
problem̄ Drum̄ pro toto illo tempore quo sacerdos in altari
e, et si post gunicis or̄ates id̄ legisset, q̄ia usq̄ ad ab
altari recedit una ead̄mq, iudicat̄ actio sacrificiū,
et sufficit ad hoc ut ieiune dicat̄, sumph̄se, quod
partem maiorem ieiunē sumperit, et ieiunq, ac-
ceperit, na pars minor s̄q̄q, maiorem, imo aliq̄
extendunt id̄ ad totū illd̄ tempq, p̄ sacris indut̄ e,
et si aut̄ in altari ampliq, n̄ p̄rit, p̄ in sacrificia, qd̄
s̄m rectiq, distiq, Wippenbrayn, l. em q̄mode asser-
vari p̄cat, et tunc hoc n̄ vid̄ licitum, q̄ia a quo
ab altari recedit, ab eo s̄m has p̄tes usq, ministeriū
suū p̄lepe p̄ l. q̄mode n̄ p̄rit s̄vari, et tunc licitum
erit illas micas sumere, ut̄ s̄m tal̄ p̄t̄ adherentia ad

pro ministerio, propter reverentiam dicitur, et irreverentiam
 vere timendam: Habet et nunc n' huius pro alterius
 sacrificii, et sic oino videtur, eas l. ante abluere,
 statim post sumptionem calicis, l. certè fuerit
 in ipsa sumptione calicis sumendas esse, nam post, quia
 in partes eisdem sacrificii n' sunt ad pro ieiunio pertinere n' vi-
 dentur, et ideo potest fieri et ante alium cibum l. potum sumi debet,
 ablutio tamen n' est iudicari quæta ex una infusione, sed potest ex
 terfioe l. digitorum lotionem, et ideo infundi potest licite vinum ad
 quod eas micas sumendas.

Dubium hic an sacerdoti liceat etiam n' ieiunare sacrificare ad 75.
 providendum infirmo si alia hostia n' adsit? Docent multi
 id nec licitum, sicut n' est licitum sine vestibus sacris. Jobat
 tamen licere, ad in hoc casu: addit Maior imo licitum esse sine
 vestibus, et in pane fermentato, quod sententia probabilior est quam
 prior, hoc tamen debet sine scandalo pro fieri, et à proprio sacerdote
 qui ex iustitia tenet pro moribundo taliter succurrere.

Quo horum est quia in armo spectare, et licet vestibus, et
 ieiunare, sicut à præcepto Ecclesie, infirmus vero quicquid
 est præceptum domini propter hoc via statuit ex consuetudine.

Si tamen hoc est scandalum, quod vix abest, fieri dicitur, sa-
 cerdos potest n' dicit quicquid infirmum, quoniam taliter spectare.

Tertio pro hoc sacramento à n' ieiunio sumi, si instare 76.
 videtur periculum de hoc sacramento ab infidelibus irreve-
 renter tractando, dem huius sacramento reverentiam dicitur dicitur.

Debet autem hoc ieiunium mensurari à 12. noctis, et ar-
 bitrarè, aliqui à sonitu 1. i. quadrantis ad 12. nec licitum

amplius aliqd ultra edere, s. probly aliq. trinitate
nem 12ma anteqm ultim. ictu sonuit. Insuper
si in uno loco sint plura horologia, vidy proble
licite ee bibere usq. ad ultimum ictu ultimo so
nantis horologii, nisi manifeste qstet errare,
qia eouq. in possessione vidy libertas.
Deniq. nota, n. ee. proceptu peale qd cibis
in stomacho id sit digesty, neq. post ali
qd aliq. post cibum dormierit, nem refert
ait S. D. utrum post cibum l. potum dormierit
refert am. qntu ad p. turbacoe mentis p. s.
insomniam, ex q. qis reddi, ingit, ig
i. S. D. igi. talis si exultaret ex vino et
cibo sedulo scandalo et periculo vomitus
peccaret venialit. p. s. irreveria, ta morta
liter n. peccaret, qia proceptu n. ee, quod
cibus aut potus deat ee dig. digestus, exi
ta si crapulatus mortaliter suscipet, ne
per q. s. p. i. o. e. l. glorioem, fatiscerit, ta
lis utique peccaret mortalit. Et hoc
de ieiunio dicta sunt.

Intra am pollutio nocturna carnalis impediatur 77.
upl huius Sacerdoti D. Thomas vere Angelicus amulatus

Redet hic q. 80. a. 7. et in 4. dist. 9. q. 1. a. 4. q. 2. ubi fere
oia pollucum genera caas et gravitem explicat,
s; qd in textu istig nimis longus sit, hoc ita ex-
tracta do: Igitur generatim pollutio sine seminis
effusio e. et ex illusione demonu et hoc ad colligi
e. ea plerumq; contingat iudic qm quincandu sit
qis in ex huiusmodi carnis, cogitacione, iubi aut poty
sup fluitate, detrio qfue p caa deduce qis noscat:
et tunc a. f. Curioe n. e. desinendu, hoc em illu-
dentis demonis intio e. a. Ho. Sacerdo abstrahere
qfeng qd illudor luda, et pas noscat astutias de-
teitas, tali oino quincandu e, et sic in collaorib;
Orum legij qfultu Monacho legij huiusmodi in
septu vigiliis sine sua culpa deluso, qd de qfiliis
senioru paruit, et quincavit, astutias demonu
felicitate elusif.

Vel orig. ad solvendum d. tunc
quingale ino quingez, et si hoc factu e. ex quijisja
et volute, qd e. veniale, et relinquat mentis dis-
tractioes, et qonda evagacione et indevoem, tenen
quingez sub veniali abstinere a quinoe. n. p. ubi
petum qd ponitid ponij delatu, s; p. ubi mentis
distractioem s; si vero hoc factu caa procreandae
prolis, aut suplet ea iustia reddendi alti, nec

distractiones relinquat ad S. Curiae libere
audeat, deventis tamen et consulenda et ut ob-
stineant, quia nec illa pollutio sine corporali
imunditie facta fuit, et quoniam casus in-
ordinare relinquit. Vide dicta in Canone
Sic ut supra. 33.^a q. 4. Ex quo deducitur ab-
stinendum esse a pollutione licita pri-
mo quoniam graviter, nisi tamen sit una pars alteri
parti petenti ex hoc capite dicitur quingule
similiter negare, neque pro una vice, quia fa-
ceret iniustitiam, et alteri petenti periculum
pollutionis mortalis immineret extra vas dicitur,
et tamen una pars altera inducere ad differendum
dicitur, quod si tamen petens excusasse non audeat, reddat
pro fine iniustitiam faciendi non ea voluptatis, et
tunc etiam reddenti liberum erit sine fine nona qu-
nisiare, s. ut decencia quidem in alio dif-
ferre, quod bene notandum. Vel oritur ex im-
puris cogitationibus procedibus, aut turpi leuitate,
aut cibi potusque secessu, et tunc si hoc facta
sit ex bono fine s. g. utilis sine dandi gratia
hospitalitatis, excusanda, sine imaginare
futuram pollutionis, novo quidem vi caret pollutio,
tamen graviter et ut sic polluitur ad Evictiam non aue-

dat, n̄ sacrificet, q̄a caro imunda e, auctors
 tn̄ peccabit q̄a pollutio n̄ fuit setria. Si
 vero hoc facta sit malo fine, adeoq; ut p̄to
 l. veniali l. mortali, tm̄ promissa pontificis
 vera tn̄ abstinendu' est à l. gurioc, sacrifici-
 uos seclusa' necepside nilominus mortale n̄
 peccaret auctors, si veniale tm̄ p̄to carnis
 macula et inordinatō peccaminose cau-
 lata, et huiusmodi aliq̄ando sepe in iudicare
 dt̄ pro eo die l. Guriocem, si altero die
 q̄modo guriocare p̄it, ut p̄tum fuit agnoscat,
 et maiore posthac reverentia exhibeant huic
 sacro. Vel deniq; ori pollutio ex debilitate
 aut sufflute nae. affe, vltis q̄sue p̄ et tunc
 in pollutio poteste erit agere q̄d libet, lau-
 dabiliḡ tn̄ abstinere p̄to carnem maculata' p̄
 Nota In hac via procedere de polluo noctur-
 na pridie ante guriocem facta et necepside ab
 illa polluo elapsis 24. horis, dicit em l. D.
 in 4. loc. cit.: dnd abstinere usq; ad 24. horas,
 q̄a in tali spatio nae desordinata q̄ corpus
 imunditie et mentis hebetate reordina. i. l. D.
 itaq; 24. horis elapsis nemo impedit, post vera
 pontificis ad hoc sacro auctores. vide l. D. lous
 cit. Et summa' rudiū authentica c. g. ubi recte

notat qd nulla infirmitas, p̄terea imunda
et corporis; ut p̄ Cura, fluxus sanguinis, p̄
excludit a sumptibus sacri, infirmitas
verò temporalis; et facile curabilis,
ut e fluxus menstruus n̄ aliter nisi ob re-
veria sacri, unde menstruatæ sine
ori p̄to ad hoc sacrum audent, quos; et
his abstinere deventig.

78. Inferius ultimo: solum huius sacri ee ois cog-
nificatos in p̄to mortali n̄ existentes in
gaur, abate, dumdo doli capaces fuerint, et
olim huius sacri deossem aut desiderium
offenderint, nec obstat qd hic et nunc ratio
n̄ habeat, s̄ phronetici l. amentes, sint, du-
mdo periculum irreveria q̄ fomitu p̄ bi-
mea. Hinc go n̄ solum parvulis doli ca-
pauib; in arto mortis, etm aliis, equi-
gunicatis, aut neidm quocundq; s̄ etm a-
mentib; q̄ scilicet usum ratio huerint, et
hoc sacrum l. desideraverint l. devote ado-
rarint, neq; hic et nunc in mortali ee
certo sicut, absente etm periculo fomitu p̄

in periculo mortis, S. Synon, liite da, et
 dari d. unde et in Conc: Cartag. statim,
 et h. Cas: is q. 26. q. 6. qd is, q. in infirmite
 pontia petat si case du ad eu faceret in-
 vitaty venit infirmite q. nescy obmuerit
 l. in phrenesi verq. fil, h. tot dent testimo-
 nia q. eu audierint, et si q. tinus credi
 moribus regitibz q. mang impositio et
 eig or. Evichria infundat q. oia hoc tradit
 P. D. hic q. 80. a. q. addens: qd is q. usu raris
 nqm fuerint, S. Curio danda n. sit, q. deocon
 huius sacri nqm fuerint, et hoc nro etiam
 tempe in praxi observandu erit, recte et
 ibide S. D. ad 2. ait: de Gfatis q. corpe
 ab imundis spiritibz vexant, et eadm rae ac
 de amentibz, unde dicit Caspian Collaoe
 c. 30. Eis q. ab imundis spiritibz vexant, quos
 sacra a oris senioribz nqm memini indicta,
 i. S. D. et reddid Caspian rase pegeris: ma-
 gis namq. ac magis inimicq. insultabil obse-
 u. eu a celesti medicina viderit segregatu
 stopp dirig attentabil, q. tu eu a prali
 remedio longiq. superit abdicatu ita ille.

etia imo
 languis p
 infirmis
 curabilis
 si ob re
 ata sine
 quos et
 ee or by
 teates in
 fuerint et
 defideru
 anue rae
 es, siob tu
 tu polu
 his doli co
 hie rae
 p cha a
 rind, et
 derote ad
 hali ex
 formiff

Exiipe ibam nisi euryumeni in mor-
tali, aut exgnicati sciti fuerint, aut
alia irreveria pericula timeant, hœ
de dispoce, obligaco, et respicte huius sacri-
a. 3. de maã et fra Sacri Eucharistie.

Arlus. III. De materia, atque forma Sacri Eucharistie.

Quatuor huius arti erant facti. in 1.ª de maã, in 2.
an sit panis et qualis, an vint et q^l. in 2. an vino sit
miscenda aqua et quãdo et cur, anq. aqua admixta con-
vertat, mediate t^m an imdte in sanguine Chri. in 3.
an et q^l necessitate utraq. species sit gferanda, et quãdo
deat ce presens? in 4. de fra utriusq. specii q^l eantia
erunt dicemus. hœ per se, alia f. accidens.

Sect: I.

An et qualis panis, qualeque Vinum sit materia Eucharistie?

79. Evangelicã fide, gfiliumq. d^lioibz certum e maã
corpis Chri ce panem, maã sanguinis, vero ce vinu,